

A Sukka 38
Intro
Today we will learn בע"ה of דף לה of סוכה
Some of the topics we will learn about include the following:

When we can do the מצוה of לולב?

Do we have to interrupt a meal to do the מצוה of לולב or to Daven?

A

*When we can do
the מצוה of לולב*

*Do we have to
interrupt a meal
to do the מצוה of לולב
or to Daven?*

B Proper ways of saying Hallel and various customs for reciting it.

Some of the key terms and concepts we will learn about include:

שומע כעונה - Listening is like saying.

If someone makes a ברכה for someone else and they are both aware of this, the person listening has fulfilled his obligation without saying anything. This however, is only true if the person saying the words is obligated in that מצוה as well.

B

*Proper ways
of saying Hallel*

שומע כעונה

1 So let's review...

משנה the זאגט
 מי שבא בדרך ולא היה בידו לולב ליטול
 Someone who was traveling and did not have a Lulav to perform the Mitzvah,
 when he gets home he should take the Lulav while at his table, even if he is already eating.
 לא נטל שחרית יטול בין הערבים שכל היום כשר ללולב
 If someone did not have a chance to take the lulav in the morning, he should do it in the afternoon, because the entire day is acceptable for performing the Mitzvah.
 =====

1

משנה
 מי שבא בדרך
 ולא היה בידו לולב ליטול
 כשיכנס לביתו
 יטול על שלחנו
 Even if he is already eating

לא נטל שחרית
 יטול בין הערבים
 כל היום כשר ללולב

2 Our Gemara began by pointing out an apparent contradiction between our mishnah and a mishnah in שבת מסכת: - למימרא דמפסיק
 Our Mishnah seems to be saying that he must interrupt his meal to do the Mitzvah of Lulav, while a Mishnah in שבת מסכת says; אם התחילו אין מפסיקין - If a person started a meal, he does not have to interrupt his meal in order to do the Mitzvah of Davening Minchah.

2

משנה-לבת
 אם התחילו
 אין מפסיקין
 to Daven Minchah

משנה
 למימרא
 דמפסיק

?

הא דרבנן

הא דאורייתא

רבא dismisses this question and says that the answer is really quite simple:
 הא דאורייתא הא דרבנן
 For Lulav we need to interrupt because it is a Biblical obligation, but for Minchah we do not have to interrupt, since it is only a Rabbinic obligation.

3 He then goes on to suggest that a better question would be to ask of an apparent contradiction within our own mishnah which says that לחשיכנס לביתו יטול על שלחנו - that he needs to interrupt. But then later the mishnah says that - לא נטל שחרית יטול בין הערבים - which suggests that we don't need to interrupt.

3

A better question would be within our mishnah...

לא נטל שחרית
 יטול בין הערבים
 Doesn't need to interrupt

לכשיכנס לביתו
 יטול על שלחנו
 Needs to interrupt

?

4 However, זירא dismisses רבא's question and says that the answer is really quite simple:
 דילמא מצוה לאפסוקי - ואי לא פסיק יטול ביו הערביים
 Maybe the whole idea of interuping is only as an added mitzvah but not as an actual obligation. And in truth one may push off doing a mitzvah till later in the day.

4

כ' זירא

דילמא מצוה לאפסוקי
 ואי לא פסיק
 יטול ביו הערביים

5 זירא then goes on to say that the first original question was indeed a very valid one.
 Rava tried to dismiss it by saying that Lulov is דאורייתא whereas Minchah is only מדרבנן. However as זירא points out, that the case of taking the in our Mishnah is also a case of only מדרבנן - since the mishnah is talking about מי שבא בדרך - someone who was out traveling - which indicates the we're talking about the second days of Succos where the obligation to take a lulov is indeed only מדרבנן.

5

כ' זירא then says,
 the original question was indeed a very valid one!

Our Mishnah is also a case of מדרבנן

↓

מי שבא בדרך
 Indicates we're talking about the second days of Succos where lulov is only מדרבנן

6 Which brings us back to the original contradiction between our mishna and the mishnah in Shabbos.

To which רב ספרא answers:
 לא קשיא
 הא בדאיכא שהות ביום
 והא בדליכא שהות ביום -
 only where there is not much time left in the day do we need to interrupt.

6

Which brings us back to the original contradiction...

אם התחילו אין מפסיקין
 to Daven Minchah

למימרא דמפסיק

?

לא קשיא רב ספרא

הא בדאיכא שהות ביום

והא בדליכא שהות ביום

7 משנה the זאגט מי שהיה עבד או אשה או קטן מקרין אותו Someone who allows a non-Jewish servant, a woman, or a minor to read Hallel for him עונה אחריהן מה שהן אומרין ותבא לו לוי must repeat after them whatever they say but let a curse be upon him, as רש"י explains, for relying on these people to fulfill his obligation.

If an adult male reads Hallel for someone, he only needs to respond Halleluka after each phrase.

7 מלפני:

אם היה גדול מקרא אותו	מי שהיה עבד או אשה או קטן מקרין אותו
עונה אחריו הללויה	עונה אחריהן מה שהן אומרין ותבא לו מאירה

8 מקום שנהגו לכפול יכפול לפשוט יפשוט לברך יברך הכל כמנהג המדינה If the custom in a city is to repeat certain verses, visitors should also repeat them. If the custom is to only say them once, only say them once. If the custom is to say a blessing before Hallel, say the blessing. Everything goes according to local custom. ***

8 מקום שנהגו...
לכפול יכפול   לפשוט יפשוט   לברך יברך
בסל סאנפם פאדינפ

9 The גמרא begins by quoting a ברייתא - similar to our mishnah - that deals with someone who says a prayer on behalf of someone else. באמת אמרו, In truth they said that בן מברך לאביו ועבד מברך לרבו ואשה מברכת לבעלה a son can recite Bircas Hamazon for his father, a servant can recite it for his master, and a woman can recite it for her husband אבל אמרו חכמים תבא מאירה לאדם שאשתו ובניו מברכין לו but the חכמים said that a curse should be upon a man who lets his wife or minor children say Bircas Hamazon for him.

9 ברייתא:
באמת אמרו
בן מברך לאביו ועבד מברך לרבו ואשה מברכת לבעלה
אבל אמרו חכמים
תבא מאירה
לאדם שאשתו ובניו מברכין לו

10 The Gemara continues...
 אמר רבא - הלכתא גיברתא איכא למשמע דהלילא
 The Gemara quotes רבא who teaches that six הלכות about the original method for reciting Hallel in public, can be inferred from the customs that was standard in his days.

One: Rava says - from our current custom that הוא אומר הללויה והן אומר Halleluka and the people respond Halleluka, we can learn that מצוה לענות הללויה for everyone to say Halleluka on their own even for those people who could say the entire Hallel together with the leader.

10

אמר רבא
 הלכתא גיברתא איכא למשמע
 ממונהגא דהלילא

1

From our current custom...

כא אומר
 הללויה
 וכן אומרים
 הללויה

We can learn...

מצוה לענות הללויה

11 Two: From our current custom that הוא אומר הללו עבדי ה' והן אומרים Halleluka, we can learn that if an adult male was saying Hallel for you, you should respond Halleluka after each phrase. Even if you could recite the entire Hallel on your own, you could rely on the leader.

11

From our current custom...

כא אומר
 הללו עבדי ה'
 וכן אומרים
 הללויה

We can learn...

שאם היה גדול מקרא אותו
 עונה אחריו הללויה

12 Three: From our current custom that הוא אומר הודו לה' והן אומרים הודו לה', the leader says הודו לה' and the people respond הודו לה' we learn that it is a מצוה to respond with the first word of each chapter. This ruling was also confirmed by רב חנן בר רבא.

12

From our current custom...

כא אומר
 הודו לה'
 וכן אומרים
 הודו לה'

We can learn...

שמצוה לענות ראשי פרקים

13 Four: from our current custom that הוא אומר אנא ה' הושיעה נא והן אנא ה' הושיעה נא and the people respond אנא ה' הושיעה נא, we learn שאם היה קטן מקרא אותו אנא ה' הושיעה נא - that if a minor is reciting Hallel for an adult, the adult must repeat everything the minor said.

13

4

From our current custom...

כא אומר
אנא ה'
הושיעה נא

וק אומרין
אנא ה'
הושיעה נא

We can learn...

שאם היה קטן מקרא אותו
עונין אחריו מה שהוא אומר

14 Five: from our current custom that הוא אומר אנא ה' הצליחה נא והן אנא ה' הצליחה נא and the people respond אנא ה' הצליחה נא - that if the local custom is to repeat verses, guests should also repeat them.

14

5

From our current custom...

כא אומר
אנא ה'
הצליחה נא

וק אומרין
אנא ה'
הצליחה נא

We can learn...

שאם בא לכפול
כופל

15 And the final one - Six: from our current custom that הוא אומר ה ברוך הבא והן אומרים בשם ה ברוך הבא and the people respond בשם ה ברוך הבא, we learn שומע כעונה, listening is like saying it yourself.

15

6

From our current custom...

כא אומר
ברוך הבא

וק אומרין
בשם ה'

We can learn...

שומע כעונה

16 The Gemara then goes on to discuss כעונה and says: בעו מיניה מרבי חייא בר אבא שמע ולא ענה מהו? If someone heard what was said on his behalf but did not give the right response, has he fulfilled his obligation or not? אמר להו- חכימא וספריא ורישי עמא ודרשיא אמרו שמע ולא ענה יצא, the wisemen, school teachers, leaders of the nation, and expounders of Torah all say that one who listened and did not respond has fulfilled his obligation.

17 The source for כעונה is from the verse את כל דברי הספר אשר קרא מלך יהודה. However know King Yoshiyahu didn't actually read the scroll because another פסוק says ויקראהו שפן לפני המלך, and Shafan read before the King. From here we see that כעונה.

18 The Gemara challenges this proof and says - ודילמא בתר דקראנהו שפן - קרא יאשיהו - maybe the King read it after Shafan.

פסוק answered - that can't be the case because the פסוק says - יען רך לבבך ותכנע לפני ה' בשמעך את הדברים האלה - because your were humbled when you heard. The possuk clearly states that he heard it, not that he read it.

16 שומע כעונה

ב"ר חנינ' מרבי חייא בר אבא

שמע ולא ענה

מהו?

אמר להו

חכימא וספריא

ורישי עמא ודרשיא אמרו

שמע ולא ענה

יצא

17 The source for כעונה...
The source for כעונה...

את כל דברי הספר אשר קרא מלך יהודה

King Yoshiyahu didn't actually read the scroll...

ויקראהו שפן לפני המלך

18 ודילמא בתר דקראנהו שפן קרא יאשיהו?

רב אחא בר יצחק

That can't be the case because the פסוק says...

יען רך לבבך ותכנע לפני ה' בשמעך את הדברים האלה

